

зберігати та зміцнювати професійне здоров'я, попереджувати виникнення та подолання синдрому професійного вигорання викладачів вищої школи. Варто зазначити, що важливий вплив на здоров'я мають: активний відпочинок (туризм, екскурсії, різні види мандрівок) та рухова активність (види фізичної рекреації, рекреаційні вправи, танцювальні вправи та рекреаційні ігри), що позитивно та ефективно впливає на професійне здоров'я педагогів.

Список використаних джерел

1. Березовская Р. А. Психология профессионального здоровья за рубежом: современное состояние и перспективы развития. *Психологические исследования*. 2012. Т. 5, № 26. URL: <http://psystudy.ru/index.php/num/2012v5n26/761-berezovskaya>.
2. Психология здоровья : учеб. для вузов / под ред. Г. С. Никифорова. Питер : СПб, 2006. 607 с.
3. Разумов А. Н., Пономаренко В. А., Пискунов В. А. Здоровье здорового человека (Основы восстановительной медицины). М. : Медицина, 1996. 416 с.
4. Сидорчук Н. Г., Тригубчук М. Ю. Особливості професійного здоров'я викладача закладу вищої освіти та синдром професійного вигорання. *Андрогогічний вісник : наук. електр. журнал*. 2018. Вип. 9. С. 102–113.
5. Статут (Конституція) Всесвітньої організації охорони здоров'я від 22.07.1946. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_599#Text

Н. Мілорадова,

доктор психологічних наук, доцент,
професор кафедри педагогіки та психології
(Харківський національний університет
внутрішніх справ)

ІСНУЮЧІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ УЧИНЕННЯ ПОВТОРНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ДІТЬМИ

Зростання темпів криміналізації населення в цілому та злочинності неповнолітніх зокрема, потребує перегляду існуючих підходів до розуміння причин, факторів та профілактики цих тенденцій. Так, останнім часом, існуюча нестабільна соціальна й економічна ситуація, призвела до зростання відхилень в особистісному розвитку і поведінці дітей та підлітків. Прояви жорстокості, агресивності, цинізму, вандалізму, насильства дедалі частіше стали формами їх поведінки у суспільстві. Реалії сьогодення потре-

бують звернути увагу на зниженні ризиків учинення повторних правопорушень дітьми. Однією із складових цієї діяльності є запровадження дійових інструментів та розробки методик проведення оцінки таких ризиків.

Інструменти оцінки ризиків були вперше впроваджені у Канаді ще у 1977 році, після введення в кримінальне законодавство поняття «небезпечний злочинець» і виникнення необхідності виділення таких осіб із загальної маси злочинців. З тих пір оцінки ризиків проводяться при вирішенні багатьох питань – починаючи від розподілу в колонію і закінчуючи подачею заяви на умовно-дострокове звільнення [1].

Як зазначають фахівці, всебічна оцінка ризиків повинна враховувати як характер злочину, скоєного неповнолітньою особою, так і обставини її особистого життя, зокрема її погляди і переконання, мотивацію до виправлення та відношення до правопорушення.

У переважній більшості країн критерієм необхідного рівня нагляду за правопорушником (повнолітнім або неповнолітнім) виступає показник ризику вчинення нового злочину, який визначається у процесі так званого кейс-менеджменту. Кейс-менеджмент це динамічний, добре скоординований, цілеспрямований та гнучкий оціночний підхід, який включає весь комплекс послуг, що можуть спрямовуватись на задоволення потреб засуджених у реабілітації та ресоціалізації. Головною ідеєю втручання є зменшення ризику повторних злочинів [2].

Науковцями виокремлено сім основних факторів, що впливають на вчинення повторних злочинів: житло (його відсутність), освіта (його відсутність), залежності, фізичне і розумове здоров'я, позитивне оточення (його відсутність), фінанси (зобов'язання, борги), поведінка і мислення. Для жінок додатковими показниками вважаються: побутове насильство, заняття проституцією та торгівля людьми.

Крім зазначених факторів при оцінці ризиків скоєння повторного злочину доцільно враховувати і такі як:

- особливості особистісних та сімейних відносин;
- особливості навчання та наявність або відсутність роботи;
- наявність залежностей та вживання психоактивних речовин;
- особливості сприйняття себе та інших;
- відношення до правопорушення та наявність або відсутність мотивації до змін та ін.

В Україні подібні методики на загальнодержавному рівні не застосовувались, хоча їх окремі елементи впроваджувались на рівні експериментів в окремих органах виконання покарань.

На сьогодні в Україні було прийнято низку наказів, концентрують увагу саме на процедурі оцінки ризиків повторного кримінального правопорушення, а саме:

- наказ Міністерства юстиції України від 03 лютого 2018 року № 3787/5 «Про затвердження Методичних рекомендацій оцінки ризиків повторного кримінального правопорушення особами, які вчинили кримінальні правопорушення (обвинувачуються у вчиненні кримінальних правопорушень) у віці 14–18 років»;

- наказ Міністерства юстиції України від 12 лютого 2020 року NQ 530/5 «Про затвердження Методичних рекомендацій проведення оцінки ризиків та потреб засуджених неповнолітніх в установах виконання покарань».

Тому доцільно використовувати надані методичні рекомендації у розробці інструментів проведення оцінки ризиків учинення повторного правопорушення дітьми.

При проведенні оцінки ризиків доцільно використовувати такі методи:

- інтерв'ю/діагностична бесіда із неповнолітнім, його родичами, оточенням;

- аналіз існуючих документів (наприклад, особової справи, матеріалів кримінального провадження та) та офіційної інформації, отриманої з різних джерел;

- спостереження за поведінкою неповнолітнього під час зустрічей, проведення бесід, залучення до навчання тощо;

- психодіагностичні методи, техніками проведення яких володіє відповідний працівник.

Здійснюючи оцінку ризиків повторного скоєння неповнолітнім правопорушень бажано розглядати такі складові:

- Стосунки з сім'єю.

- Освіта, навчання, працевлаштування.

- Дозвілля, відпочинок, оточення.

- Стосунки з друзями та однолітками.

- Вживання алкоголю та психоактивних речовин.

- Особисті якості та поведінка.

- Мотивація до змін.

- Ставлення до правопорушень взагалі.

Отже, можемо зазначити, що розробка дійового інструментарію оцінки ризиків учинення повторних правопорушень дітьми

допоможе індивідуалізувати контроль та певні обмеження стосовно цих осіб та сприяє визначенню ступеня небезпечності особи. А головне, базуючись на визначенні причин і умов вчинення злочинів конкретним неповнолітнім, дозволить більш ефективно застосовувати заходи профілактичного характеру для зниження ризику рецидиву.

Список використаних джерел

1. Мірошніченко О. М Особливості використання методу оцінки ризиків і потреб засуджених : міжнародні підходи та національна практика. *Молодий вчений*. 2016. № 12 (39). С. 264–267.

2. Andrews D. A., Bonta J., Hoge R. D. *Criminal Justice and Behavior*. Ottawa, 1990. URL: http://bcotn.org/subcommittees/csct/rehabilitation_and_reintegration_of_offenders.pdf

Н. М. Мрака,

кандидат психологічних наук
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЖІНОК ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕМІНІСТИЧНИХ ІНІЦІАТИВ В УКРАЇНІ

Сьогодні позначене активізацією інформаційних повідомлень про ковідну та постковідну ситуацію в Україні та світі. Однак про психологічний стан жінок, які беруть активну участь у громадському секторі країни й активно наголошують на актуальності феміністичних ініціатив мало, що видимо й висвітлено в засобах масової інформації та інших джерелах науково-популярного напрямку. Потребує перегляду також поняття самого фемінізму, його трансформації і розширення значення. Не менш актуальним залишається питання ставлення до феміністичних ініціатив в Україні.

Уже не вперше 10 жовтня відзначаємо Всесвітній день ментального здоров'я. Відомо, що ВООЗ поширює знання про проблеми психічного здоров'я та методи і зусилля на їх вирішення. В контексті цієї дати важливо нагадати і про поширеність проблеми жіночої психологічної травми, процесу ретравматизації, та сфокусуватися на тому як фемінізм допомагає жінкам у підтримці та вирішенні проблем такого штибу.